

Socialdepartementet
Enheten för folkhälsa och sjukvård

Stockholm
2021-02-25

Vår referens
Pontus Lindström

Dnr
S2021/01524

Remissyttrande om promemorian **Ändringar i begränsningsförordningen**

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om den rubricerade promemorian. Här följer våra synpunkter.

Promemorians förslag

I promemorian föreslås en rad ändringar i förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen). Företagarnas yttrande inriktar sig framför allt på förslagen om krav på smittskyddsåtgärder för museer, konsthallar, nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar, att ett nytt regelverk med begränsningar av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar införs med bättre anpassning efter verksamheternas olika förutsättningar att bedrivas på ett smittskyddssäkert sätt, samt att ett nytt regelverk för marknader och stadigvarande tivolinöjen införs.

Företagarnas övergripande ståndpunkter

Företagarna och de cirka 60 000 företagare som organisationen företräder tar smittspridningen av det virus som orsakar covid-19 på mycket stort allvar. Att förhindra större folksamlingar utan tillräckligt avstånd mellan enskilda individer är en av de viktigaste åtgärderna för att motverka smittspridningen. Sedan förekomsten av viruset blev känt i Sverige har landets företag och företagare vidtagit kraftiga åtgärder för att hindra smittspridningen, för att så långt det är möjligt säkerställa att kunder och gäster håller tillräckligt stort avstånd.

Företagarna har under det senaste året i en rad remissyttranden¹ framhållit att eventuella begränsande åtgärder, i synnerhet sådana som inskränker grundläggande fri- och rättigheter i form av rörelsefrihet och näringsfrihet, måste för att vara legitima och godtagbara vara evidensbaserade och grundas i en koppling till en faktisk risk för sådan smittspridning som sjukvården inte klarar att hantera. I det fall regeringen beslutar om att införa sådana begränsande åtgärder är det helt avgörande att restriktionerna direkt möts upp med kompenserande åtgärder för de näringsidkare som drabbas negativt ekonomiskt av begränsningarna.

Företagarna anser att eventuella restriktioner för att minska smittspridningen behöver ta hänsyn till vilken typ av yta eller lokal det rör sig om och i hur hög utsträckning näringsidkare och arrangörer kan

¹ Se bland annat tidigare remissyttranden från Företagarna:

- Promemorian *Covid-19-lag 2020-12-23*: <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/remisser/2020/remissyttrande-over-promemorian-covid-19-lag/>
- Promemorian *Särskilda begränsningar för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19 2021-01-04*: <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/remisser/2021/remissyttrande-promemorian-sarskilda-begransningar-for-att-forhindra-spridningen-av-sjukdomen-covid-19/>
- Promemorian *Förbud mot att hålla allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar med fler än 8 deltagare 2020-11-17*: <https://www.foretagarna.se/politik-paverkan/remisser/2020/remissyttrande-forbud-mot-att-halla-allmanna-sammankomster-eller-offentliga-tillstallningar-med-fler-an-atta-deltagare/>

upprätthålla tillräckligt stort avstånd mellan besökarna. De restriktioner som regeringen infört under pandemin har lidit av en stor brist på just detta vilket bland många företagare har upplevts som ologiska och diskriminerande gränsdragningar.

Med detta som bakgrund välkomnar Företagarna flera av förslagen i den rubricerade promemorian. Det gäller särskilt förslaget om ett nytt regelverk med begränsningar av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som är anpassat efter verksamheternas olika förutsättningar att bedrivas på ett smittskyddssäkert sätt, samt att begränsningsförordningen om deltagarbegränsning för offentliga tillställningar inte ska tillämpas på marknader och stadigvarande tivolinöjen.

Företagarnas synpunkter på promemorians förslag

Krav på smittskyddsåtgärder för museer, konsthallar, nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar

När det kommer till åtgärder och restriktioner mot näringslivet för att minska spridningen av det virus som orsakar covid-19 har det enligt Företagarna dels varit avgörande att eventuella begränsningar i näringsfriheten bygger på evidensbaserad forskning och empiri, dels att begränsningarna inte leder till en orättvis konkurrenssituation mellan två till synes liknande verksamheter genom godtyckliga gränsdragningar. Med detta som utgångspunkt anser Företagarna att det är positivt med ett regelverk i begränsningsförordningen som minimerar risken för sådan godtycklighet.

Promemorian föreslår att krav på smittskyddsåtgärder även ska gälla för museer, konsthallar, nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar utifrån samma förutsättningar som redan gäller för andra liknande verksamheter för fritidsverksamhet i form av gym-, sport- och badanläggningar. Det handlar om åtgärder som begränsar antalet besökare inom anläggningsområdet på ett sådant sätt att trängsel undviks samt att in- och utpassage från området kan ske på ett sådant sätt att trängsel undviks. Företagarna anser att dessa åtgärder kan bidra till ett mer enhetligt och förutsägbart regelverk för berörda verksamheter.

Likt många andra restriktioner och åtgärder som syftar till att minska smittspridningen kommer promemorians förslag dock utgöra ett ingrepp i näringsfriheten och kraftigt begränsa de berörda företagens möjlighet att bedriva sin verksamhet. För att motivera de förslagna inskränkningarna i näringsfriheten hänvisar promemorian till proportionalitetsprincipen, med slutsatsen att *skydd för liv och hälsa* och *det allmännas intresse* är sådana intressen som motiverar ingreppen. Företagarna anser inte att promemorian på ett tillfredställande sätt redogör för det forskningsunderlag och den empiriska grund som beskriver vilka inskränkningar i näringsfriheten som är motiverade att genomföra vid en viss nivå av smittspridning.

Om kravet på smittskyddsåtgärder, utifrån promemorians beskrivning, ska gälla även för museer, konsthallar, nöjesparker, djurparker, temaparker och liknande anläggningar är det helt avgörande att de berörda verksamheterna ges full statlig kompensation för förlorade intäkter. Befintliga stödåtgärder, i form av omställningsstöd och korttidspermittering, har för många företag varit otillräckliga och präglats av svårtolkade och administrativt betungande regler, vilket gjort att de inte har kunnat nyttjas i den grad regeringen avsett. Många företag väntar fortfarande på att få stöden utbetalda upp till ett halvår efter att ansökan skickats in.

Hänsyn behöver även i högre grad tas till att de verksamheter som omfattas av promemorians förslag verkar under vitt skilda förutsättningar, där till exempel djuren på en djurpark oavsett antal besökare fortfarande behöver mat, skötsel och omsorg enligt djurskyddslagar och djurparkernas artbevarande åtaganden. Möjligheten att permittera personal enligt korttidsstödet är därmed också betydligt lägre än till exempel för en konsthall.

Ett nytt anpassat regelverk med begränsningar av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

Promemorian föreslår att ett nytt regelverk med begränsningar av allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som är anpassat efter verksamheternas olika förutsättningar att bedrivas på ett smittskyddsäkert sätt bör införas så snart smittläget tillåter. Antalet deltagare vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning ska diversifieras utifrån om tillställningen anordnas (1) inomhus, (2) inomhus där deltagarna anvisas en sittplats och (3) utomhus. Syftet är att uppnå en mer träffsäker reglering som tar hänsyn till att risken för smittspridningen varierar beroende på hur och var den allmänna sammankomsten eller den offentliga tillställningen anordnas.

Företagarna anser att förbudet mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar har lidit av en stor brist på träffsäkerhet. Företagarna har sedan förbudet infördes lyft fram flera exempel på verksamheter som lyder under ordningslagen och därmed omfattas av förbudet – samtidigt som andra till synes liknande verksamheter inte har omfattats. Det nuvarande regelverket har lett till absurda situationer där en verksamhet utomhus, till exempel en marknad med stort avstånd mellan besökarna, ej har fått ha fler än åtta deltagare. Som promemorian beskriver har det nuvarande regelverket med en begränsning på maximalt åtta deltagare även lett till att många företag i form av teatrar och biografer i praktiken varit förhindrade att bedriva sin verksamhet.

Företagarna anser att eventuella restriktioner för att minska smittspridningen i form av maximalt antal tillåtna deltagare i högre utsträckning behöver ta hänsyn till vilken typ av yta eller lokal det rör sig om och i hur hög utsträckning arrangörer kan upprätthålla tillräckligt långt avstånd mellan besökarna. Således tillstyrker Företagarna promemorians förslag om ett nytt anpassat regelverk för antalet besökare. Då promemorian inte uttryckligen föreslår hur högt besöksantalet ska tillåtas vara för respektive typ av tillställning eller sammankomst, utan endast skriver X1-X4 deltagare, är det dock omöjligt för Företagarna att tycka till om rimligheten i denna gränsdragning. Det är till exempel en påtaglig skillnad om siffran X3 för deltagare utomhus är 50 eller 500.

Företagarna har i sak inga invändningar mot promemorians förslag om att den som anordnar en allmän sammankomst eller offentlig tillställning ska vidta åtgärder för att minska smittspridningen enligt samma regelverk som gäller för andra liknande sektorer av näringslivet. Företagarna vill dock även här betona vikten av att införda begränsningar och restriktioner möts upp med full statlig kompensation för förlorade intäkter samt att utbetalningarna av dessa stöd sker på ett skyndsamt sätt, vilket som nämnts ovan ej har varit fallet tidigare.

Ett nytt regelverk för marknader och stadigvarande tivolinöjen

Promemorian föreslår att bestämmelserna i begränsningsförordningen om deltagarbegränsning och ytterligare smittskyddsåtgärder för offentliga tillställningar inte ska tillämpas på offentliga tillställningar i form av marknader. I stället ska marknader omfattas av det regelverk som gäller för handelsplatser. Företagarna delar promemorians bedömning om att en verksamhets art och särdrag bör vara avgörande för vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett smittskyddsäkert sätt, inte om den omfattas av ordningslagen eller ej.

I tidigare remissyttranden (se fotnot 1 ovan) har Företagarna lyft att verksamheter i form av loppmarknader och mässor har drabbats oproportionerligt hårt av restriktioner – då de omfattats av ordningslagen och haft en begränsning på maximalt åtta deltagare – samtidigt som andra till synes liknande verksamheter och handelsplatser i form av torghandel och kommunala marknader ej har haft några begränsningar i besöksantal. Företagarna tillstyrker därför promemorians förslag.

Företagarna delar även promemorians bedömning om att det inte är ändamålsenligt att utgå ifrån en fast deltagarbegränsning för stadigvarande tivolinöjen, då det är betydligt mer träffsäkert att dessa verksamheter omfattas av samma regelverk som för nöjesparker, djurparker, temaparker och andra liknande anläggningar. Företagarna tillstyrker således promemorians förslag, utifrån samma resonemang som anges ovan.

företagarna

Pontus Lindström
Näringspolitisk expert
Företagarna

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Företagarna

Besöksadress: Rådmansgatan 40 | Postadress: 106 67 Stockholm
www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00